

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asiantuntijalausunto

Suomen erityiskasvatuksen liitto toteaa hallituksen esityksestä **67/2013** oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi seuraavaa:

- On hyvä, että myös toisen asteen opiskelijoille säädetään oikeus saada psykologi- ja kuraattoripalveluita.
- Esityksessä ehdotetaan seitsemän päivän määräaikaa koulupsykologin ja koulukuraattorin palveluiden saamiseen. Yhtä tärkeää olisi määritellä velvoittava mitoitus siitä, kuinka montaa opiskelijaa kohden tulee olla koulupsykologi ja -kuraattori. Nykyisillä työntekijämäärillä ei opiskelijoita kyetä palvelemaan seitsemän päivän määräajan puitteissa. Oppilashuoltohenkilöstön riittävien resurssien arvioiminen ei voi jäädä kunnan vastuulle vaan resurssien määrä tulee määritellä selkeällä ohjeistuksella: koulupsykologi 600 - 800 oppilasta kohti, koulukuraattori 500 oppilasta kohti ja terveydenhoitaja 600 oppilasta kohti.
- Oppilashuollon sisältö ja tavoitteet tulee määritellä tarkemmin sekä yhteisöllisellä että yksilöllisellä tasolla. Perusopetuslain mukaiseen oppilashuoltoon kuuluvat myös opetuksen järjestämiseen liittyvät toimintamallit – tehostetun ja erityisen tuen antaminen tukea tarvitsevalle oppilaalle välittömästi tuen tarpeen ilmettyä. Esityksessä opetus ja oppilashuolto eritellään, mutta koulun arjessa on vaikea esimerkiksi erityisen tuen oppilaiden osalta eritellä, mikä osa koulupäivästä on puhtaasti opetusta ja mikä taas oppilashuollollista huolenpitoa. Myös kirjaamiskäytännöistä tulee hankalia, sillä nykyisen lainsäädännön mukaan sekä opetuksen järjestämiseen liittyvä tuki että oppilaan muut tukitoimet on kirjattava oppimissuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), mutta esityksen mukaan oppilashuollon palvelut ja niiden toteuttaminen kirjattaisiin oppilashuoltokertomukseen.
- Koulupsykologi ja koulukuraattori ovat tärkeimmät moniammatilliset toimijat koulun arjessa. Heidän työhönsä lukeutuu paitsi oppilaskohtainen, myös koko kouluyhteisön hyvinvointiin liittyvät asiat ja yhteistyö oppilaan opettajien ja huoltajien kanssa. Esityksessä heidän työnsä rajataan lähinnä oppilaan ja hänen perheensä kanssa tehtäväksi työksi. Koulupsykologien ja kuraattorien tulee jatkossakin olla sekä opettajien ja huoltajien kanssa yhteistyössä ja tehdä työtään kouluissa; vain täten toteutuu oppilaan kokonaisvaltainen opetuksen ja kasvatuksen tuki.
- Perusopetuslain mukainen yleinen, tehostettu ja erityinen tuki ja niiden tarpeen määrittely pedagogiseen arvioon ja selvitykseen perustuen korostaa opettajan pedagogista osaamista. Tässä esityksessä ei huomioida lainkaan pedagogista näkökulmaa oppilashuollon toteuttamisessa. Perusopetuslaki velvoittaa jokaisen opettajan antamaan oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin

tukea välittömästi tuen tarpeen ilmettyä. Tällöin tuki ei voi siis olla oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksen varaista. Lapsen etu tulee olla kaiken tuen lähtökohta. Opettajien ja koulun oppilashuollon toimijoiden velvollisuus on huolehtia siitä, että lapsen etu toteutuu. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemansa tuki. Tuen kieltäminen on kaltoin kohtelua.

- Tiedonsiirron periaatteita tulee selkiyttää. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtäminen on varmistettava siinäkin tapauksessa, että tieto on samalla oppilashuollon salassa pidettävää tietoa. Esimerkiksi liikuntatunneilla opettajan on tiedettävä mahdollisista terveydellisistä seikoista, jotka täytyy huomioida eri liikuntalajeja harjoitettaessa.

Suomen erityiskasvatuksen liitto toteaa hallituksen esityksestä **66/2013** koulujen työrauhan ja osallisuuden edistämiseksi seuraavaa:

- Kasvatuskeskustelun aseman virallistaminen oppilaan ojentamiskeinona on hyvää kehitystä. Suurimmassa osassa kouluja kasvatuskeskusteluja käydään jo nykyisin.
- Rehtorin tulee voida evätä oppilaan koulunkäynti kolmen päivän ajaksi turvaamistoimenpiteenä. On sekä oppilaan itsensä että koko opetusryhmän etu, että tulehtunut tilanne voidaan rauhoittaa ja ohjata oppilas tarvitsemansa oppilashuollon palvelujen piiriin. Huoltajien mukanaolo epäämisen jälkeen tehtävissä oppilashuollon toimissa on välttämätöntä ja näin myös perheelle voidaan suunnata sen tarvitsema tuki.
- Rangaistusten suorittamisen tulee olla osa oppivelvollisuutta. Oppilaan tulee kantaa vastuu tekemisistään suorittamalla hänelle annetut rangaistukset ennen vuosiluokalta siirtymistä tai päättötodistuksen saamista.
- Jälki-istunnossa tulee voida teettää myös muita kuin suullisia ja kirjallisia tehtäviä. Teon sovittamiseen tarkoitetun tehtävän tulee olla oppilaan iän ja kehityksen sekä tehdyn rikkomuksen suhteen oikeudenmukainen.
- Sairaalakoulussa olevan oppilaan mahdollisuus palata omaan kouluunsa tulee arvioida yhdessä sairaalakoulun ja oppilaan opetuksen järjestäjän kesken. Paluun edellytyksenä ovat riittävät resurssit oppilaan tarvitsemien tukitoimien järjestämiseksi sekä oppilaan koulukuntoisuus.

Turussa 14.11.2013

Päivi Juntti
puheenjohtaja
Suomen erityiskasvatuksen liitto ry.